

Història de la cultura, història humana

Publicat per [Neus Molina Alfonso](#) [1] el 26/11/2018 - 13:38 | Última modificació: 17/03/2026 - 17:23

ELS CAMINS DE LA DOCÈNCIA: LA HUMANITAT DELS HUMANS.

DEL PLURAL AL SINGULAR.

DE GENERACIÓ EN GENERACIÓ: LA IDEA MATEIXA DEL LLEGAT

La història de la cultura és la història humana

amb Josep Ramoneda

Eulàlia Bosch presenta a Josep Ramoneda des de l'oxímoron de dues identitats que poden ser contradictòries però no excloents: Ramoneda és filòsof i és periodista.

Dues professions, dues maneres d'entendre el món que van del pensament reposat de la filosofia al fet frenètic del periodisme, lligat a la velocitat i la immediatesa.

Ramoneda introdueix una tercera capa, o cara, o identitat en el seu subjecte i confessa que també escriu contes, contes mai publicats.

Sense més preàmbuls explica la història de la Natàlia com un conte. La noia, que cada dia agafava l'autobús de l'hispanoigualadina, va ser assassinada a Cervera l'any 1949. El crim mai es va resoldre, un assassí corria pel poble. Seixanta anys més tard es descobrí que Natàlia va morir a mans d'un capellà. El jutge ho va deixar córrer.

L'església era el garant de l'ordre que atemoria una societat, la del nacional-catolicisme. Una església amb total impunitat. Un crim i cap responsable.

La història de la Natàlia és l'exemple per explicar que la història humana ens configura: **"No som aliens a la història"**. Així, pel filòsof la història es vehicula en quatre factors: el poder, l'economia, el desig - que deia Montesquieu- i la llibertat. Aquests quatre factors, aquestes quatre pulsions, són les que expliquen el nostre llegat.

"Sovint penso per què hi ha coses que han transcendit i altres no que, i en tot el que ens hem perdut"
L'hegemonia cultural és la que ha marcat el que passava a la història i aquesta es constitueix com una "marca". Una marca que homogeneïtza: **"Ara tot s'assembla o es vol assemblar al que es fa als Estats Units, ells són la marca cultural del món"**

Què és història i què és cultura?

La història és una història de cultura. Els humans hem accelerat el procés evolutiu gràcies a la cultura. Aquesta dualitat entre carn i esperit que va definir l'església ha estat determinant per entendre l'evolució.

Ara bé, per Ramoneda aquesta acceleració ens ha permès avançar però també destruir, i per tant la cultura esdevé un concepte ambivalent, no només un concepte evolutivament revolucionari.

La cultura també és aquell marc de realització entre les persones que permet pensar, desitjar i treballar dins, i per la comunitat, en una clara oposició amb la cultura com a excel·lència i per tant des d'una posició de poder excoent i individualista, fins i tot competitiu.

Un avís per navegants: diu Ramoneda que respecte a la cultura vol fer una prevenció i una constatació: **"la cultura ens ajuda a viure però no ens separa de res: la barbàrie també és cultura"** La lluita hegemònica cultural no té treva. **"Qui mana avui?"** es pregunta el filòsof. L'ascens de la ultradreta sembla imparabile. On és la lluita ideològica? On són les guerres culturals? La cultura no ens separa de la barbàrie, la barbàrie és cultura i forma part de la història dels humans.

De generació en generació: l'educació, vida eterna de la cultura

amb Marina Garcés

Bosch confessa que va convidar la Marina Garcés a participar a Interacció perquè és la filòsofa contemporània que ha aconseguit connectar la filosofia amb la pràctica ciutadana.

Com l'arquitecta González o el científic Perelló, Garcés cerca el punt per traçar un fil invisible entre la filosofia, la ciutat i la docència.

Convençuda que l'educació ha de ser cívica i compromesa, la filòsofa explora i s'explora des de la ciutat de Barcelona, la seva ciutat princesa de geografies estretes.

Garcés, segons Bosch, és de les poques professores universitàries que es defineix com a docent. "A les escoles o instituts la gent s'identifica com a docent. A la universitat no gaire" L'aprenentatge dels adults, sentiment que Garcés comparteix amb Eduard Miralles, és bàsica. **"Tenim la sensació que l'aprenentatge es fa a l'escola quan ets nen i la cultura quan ets adult. Quan el cert és que cultura i educació van de la mà i tota la vida"**

Per Garcés, la docència és compromís i militància, i això entronca amb la idea del mestre com a difusor i formador de coneixement i de pensament crític. **"Ara tinc un nou mestre, estic aprenent a tocar el piano. Tenim un compromís d'aprenentatge i ens hem de tractar bé"** confessa.

Que la filosofia es coli a la vida és essencial per entendre com de lligats estem a tots els elements. La cultura entesa no com a excel·lència sinó, tal com apuntava Ramoneda, com a comunitat.

Un exemple: "fa dies vaig rebre un tuit on hi havia una foto dels penjadors de les bates dels nens d'una escola. Damunt els penjadors hi havia una frase meua **"Som sobretot com ens tractem"**.

Aquells penjadors són les primeres llavors sembrades. Des del singular al plural. Des del cel que pot ser anar a l'escola a l'infern que pot ser patir bullying o sentir-se descoratjat davant l'aprenentatge. Aquell fil tènue entre la cultura i la barbàrie, es gesta per Garcés, en aquells penjadors. "En els nostres primers passos educatius".

Estem vivint en una situació d'emancipació singular i plural on aprendre és una pregunta no acabada."

"No tenim paraula per dir bon tracte. No hi ha una relació entre la consciència i la voluntat de tractar-nos

bé" d'aquí que la importància sigui plantejar-se la pregunta: Quin és el pas que converteix una cosa en el seu contrari? Com passem de la cultura a la cultura de la barbàrie? Quan l'escola deixa de ser un lloc de confort per ser un lloc de mal-tracte?

La resposta podria trobar-se en l'educació i no en l'espai de vida on sempre estem aprenent a defensar-nos i atacar **"Potser caldria obrir-nos i compartir. Estem aprenent a viure junts i aprenent junts a viure"**

"Ens trobem en una situació d'emancipació singular i plural on aprendre és una pregunta no acabada."

Aquell rastre invisible de l'aprenentatge, la memòria i la història.

[S'obre el torn de preguntes on es retorna a la idea de la barbàrie i la cultura de l'odi*]

Per Ramoneda, la pregunta pendent de la filosofia política és "per què ho fem si podríem no fer-ho?" Així és com s'instal·la la barbàrie segons Voltaire, en aquell moment on tot es torça. La por i la piràmide clientelar poden ser raons de la barbàrie. "En la mateix mesura que en lloc de signar un contracte social en tenim un de mercantil" recalca Ramoneda. **"Un contracte que no és polític si no que és capitalista i individualitzador i no pas comunitari"**.

Per Garcés, conceptes com cultura de l'odi, de la violència... no poden ser elements culturalitzadors. Ras i curt: la solució està en l'educació.

L'acte s'acaba amb un prec: **"L'escola no pot estar sola!, que no ho estigui!"**, diu Garcés.

[Josep Ramoneda i Marina Garcés]

*Temàtica encetada per Judit Carrera, directora del CCCB a la sessió inaugural de dimecres 9 d'octubre.

Categories: Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Categories: Activitats Interacció

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: educació i cultura

Etiquetes: diversitat cultural

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2018/hist%C3%B2ria-humana>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/molinaan>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7832>